

UTLYSNING

Restråstoffanalyser 2023–2025: Tilgjengelighet og anvendelse av marint restråstoff fra norsk fiskeri- og havbruksnæring

FHF lyser ut inntil 3,0 millioner NOK for å dokumentere tilgjengelighet og anvendelse av restråstoff i norsk fiskeri- og havbruksnæring.

Søkere kan være universitets- og høyskolesektoren, forskningsinstitutter, forskningsmiljøer og bedrifter i sjømatnæringen. Tilsagnsmottaker må være et FoU-miljø, som også skal ha prosjektledelsen.

FHFs *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* skal følges ved utarbeidelse av søknad (se vedlegg 2).

Søknader skal sendes til: Post@fhf.no

Søknader merkes med saksnummer «**23/00012**»

Tidsplan

08.02.2023: Åpen utlysning offentliggjøres.

20.03.2023: Frist for innlevering av søknad (innen kl. 10:00).

April 2023: Tilbakemelding til søkere om resultat av evaluering.

Oppstart av prosjekt når alle formaliteter er på plass, tidigst i april 2023.

Behov for ytterligere presiseringer i fasen med utarbeidelse av søknad kan tas opp med FHF. Hvis det blir behov for endringer i utlysningsteksten, vil dette bli lagt ut på www.fhf.no (samme som denne utlysningen), men ingen endringer vil bli gjort etter **01.03.2023 kl. 12:00**. Søkere er selv ansvarlige for å følge med om det legges ut slike endringer.

Problemstilling

Marint restråstoff utgjør en viktig verdiskapende ressurs i norsk sjømatnæring. Det aller meste blir i dag utnyttet på en god måte. Likevel er det et potensial for å øke utnyttelsesgraden ytterligere, spesielt fra hvitfisksektoren. Både aktørene i sjømatsektorene og FoU-miljøer har fokus på å finne bærekraftige løsninger for å øke utnyttelsen. Da er det nødvendig med gode oversikter over mengder med restråstoff, hvor det oppstår og hvordan det anvendes, for å kunne identifisere de mest effektive tiltak for økt utnyttelse.

I perioden 2012–2021 har den samlede utnyttelsesgraden av marint restråstoff fra norsk fiskeri- og havbruksnæring økt fra 72 % til 83 %. I 2021 ble det observert en svak nedgang, for første gang siden 2013. Mens det for pelagisk sektor og i havbrukssektoren har vært stabil høy utnyttelse av restråstoffet i hele perioden, henholdsvis på 100 % og 90–94 %, har utnyttelsesgraden i hvitfisksektoren vært betydelig lavere. Det har imidlertid vært en positiv utvikling de siste årene, fra ca. 30 % utnyttelsesgrad i 2012 til mellom 55–60 %. I 2021 var totalt råstoffgrunnlag på ca. 3,76 millioner tonn levende vekt. Av dette er det beregnet at det oppstod omtrent 1,1 million tonn med restråstoff hvorav 83 % ble utnyttet¹.

¹ Myhre, M.S.; Richardsen, R.; Nystøyl, R. og Strandheim, G. (2022): *Analyse marint restråstoff 2021 - Tilgjengelighet og anvendelse av marint restråstoff i fra norsk fiskeri- og havbruksnæring. Rapport nr. 2022:00501. SINTEF Ocean AS.* [Rapport Analyse marint restråstoff 2021 \(1\).PDF](#)

Utfordringen for næringen framover er særlig å ta hånd om det restråstoffet fra hvitfisksektoren som i dag ikke bringes på land og utnyttes. Det er økende interesse både fra flåte og industri for å utnytte det økonomiske potensialet som ligger i restråstoffet fra fangst og foredling av råstoffet i større grad. Da trengs gode oversikter over mengder og hvor dette oppstår, eksempelvis om det oppstår i havfiskeflåten eller i kystflåten, og når på året. Det er også viktig å ha identifisert hvilke tiltak som mest effektivt kan bidra til økt anvendelse av restråstoffet.

Målsetting

Målet med arbeidet er å analysere tilgang på, og anvendelse av, marint restråstoff fra norsk fiskeri- og havbruksnæring, samt gi en oversikt over restråstoffindustrien i Norge. Følgende områder skal analyseres:

- tilgang på råstoff; råstoffets karakter (f.eks. fra hvilken del av næringen råstoffet genereres og er tilgjengelig, og hvilke type fraksjoner det består av), geografisk og tidsmessig tilgjengelighet; og
- varestrøm for anvendelse av råstoff, inkludert identifisering av det som ikke anvendes.
- oversikt over restråstoffindustrien i Norge; selskaper, omsetning, annen infografi.
- hvilke tiltak som kan tilrettelegge for, eller stimulere til, økt anvendelse av det tilgjengelige restråstoffet.

Til det siste kulepunktet er det viktig å se i "begge ender" av verdikjeden, dvs. en skarpere analyse av hvor mengden restråstoff har potensial for å kunne økes og hva som er hindre for dette. Analysen skal ha en detaljeringsgrad som gir reell beslutningsstøtte for konkret aktivitet.

Arbeidet skal utføres med en metodikk og et dataverktøy som gir en effektiv, sporbar, repeterbar analyse. Analysene skal presenteres på en effektiv og attraktiv måte. Det skal leveres årlige rapporter basert på data fra årene 2022, 2023 og 2024.

Avgrensninger og særskilte føringer

- Det skal etableres ett prosjekt som følge av denne utlysningen.
- Det skal rapporteres årlig i form av fagrapport mv.
- Varighet av prosjektet er fra vår-2023 til 1. desember 2025.

Generelle forutsetninger

- Det forutsettes for alle søknader at det gis en grundig beskrivelse av bakgrunn for prosjektet, inkludert eksisterende kunnskapsgrunnlag og hvordan prosjektet samspiller med eller er koordinert opp mot tilgrensende prosjekter der en eller flere av prosjektpartnerne deltar. Så langt som det er mulig skal også avgrensning og koordinering opp mot andre prosjekter beskrives.
- Nytteverdi for næringen tillegges vesentlig vekt, og må være realistisk beskrevet i søknaden.
- Beskrivelse av gjennomføringsplanen skal være tilstrekkelig detaljert, med tydelig inndeling i fornuftige arbeidspakker og beskrivelse av hypoteser, metodikk og statistikk.
- Det skal i prosjektbeskrivelsen vises til vurdering og håndtering av risiko knyttet til gjennomføring av prosjektet.
- Det skal angis hvordan prosjektet planlegges organisert (prosjektgruppe og roller), inkludert ressursinnsats i form av antall timer og timesatser, eller stillingsprosent dersom dette benyttes. Se ellers FHF's *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Organisering

Oppdragsgiver er FHF som vil følge opp de enkelte prosjektene med en prosjektansvarlig fagsjef (FHF-ansvarlig).

Utførende prosjektgruppe: Den som tildeles prosjektet/oppdraget organiserer team for gjennomføring av arbeidet. Arbeidet i prosjektgruppen ledes av prosjektleder (CV for prosjektleder legges ved søknaden). Prosjektleder og planlagt team opplyses om i prosjektbeskrivelsen. Eventuelt innleide ressurser og annet formalisert samarbeid skal beskrives detaljert og dokumenteres med avtaler.

Referansegruppe: FHF vil oppnevne en referansegruppe bestående av personer som representerer næringen og har relevant kompetanse i forhold til det enkelte prosjektets målsettinger. *Mandat for referansegrupper i prosjekter finansiert av FHF* finnes som vedlegg 3. FHF-ansvarlig er ikke medlem, men skal delta i referansegruppens møter. Prosjektleder skal lede referansegruppe-møtene, og andre fra prosjektgruppen kan delta når det er hensiktsmessig. Det bør avholdes minst ett årlig fysisk møte i referansegruppen i tillegg til digitale møter ved behov, spesielt i forbindelse med viktige milepæler eller veivalg i prosjektet. Det skal avholdes fysisk møte før prosjektslutt for gjennomgang av sluttleveranser og sluttrapport, før disse er å betrakte som endelige. Husk å budsjettere med kostnader til referansegruppemøter i prosjektbeskrivelsen.

Samarbeid med andre aktører: Dersom det er beskrevet samarbeid med bedrifter eller andre som bidrar faglig eller finansielt, må det legges ved signert intensjonsavtaler for det.

Leveranser

Mulige leveranser fra prosjektet er listet opp i pkt. 6 i *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Vitenskapelige artikler, fagrapporter, presentasjoner, populærformidling osv. skal være åpne leveranser som skal legges ut på FHF's nettside om prosjektet, i tillegg til åpen publisering i regi av tilsagnsmottager/FoU-institusjon. Faglig sluttrapport til FHF skal innholdsmessig være i henhold til FHF's *Retningslinjer for sluttrapportering*. Det oppfordres til å tenke kreativt om leveranseformer for å bidra til at kunnskap fra prosjektet så raskt som mulig kan tas aktivt i bruk i næringen.

Kvalitetssikring

FoU-institusjonen må sikre at arbeidet er gjenstand for tilfredsstillende kvalitetssikring, hvordan dette utføres skal beskrives i prosjektbeskrivelsen.

Kriterier for vurdering av søknader:

Prosjektsøknader gis en vurdering etter følgende 8 kriterier (med vektning i parentes):

1. Prosjektforslagets relevans til utlysningen og målet med arbeidet (1,0)
2. Forskningskvalitet, inkludert metodevalg og statistikk (0,8)
3. Budsjett og økonomisk ramme for arbeidet (0,5)
4. Gjennomføringsevne: prosjektorganisering, plan for håndtering av risiko, faglige forutsetninger (0,7)
5. Formidlingsplan for å sikre størst mulig næringsnytte (0,5)
6. Tilknytning til andre relevante aktiviteter/prosjekter (0,3)
7. Søknadens vurderbarhet og dokumentkvalitet (0,3)
8. Næringsnytte (0,8)

Søknaden må være så komplett at det kan foretas en evaluering basert på kriteriene ovenfor. Prosjektbeskrivelsen skal ikke overskride 10 sider ekskl. vedlegg som kan betraktes som tilleggsopplysninger.

FHF forbeholder seg retten til å:

- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke er i tråd med målsettingen for utlysningen.
- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke oppfyller formelle krav i utlysningen og FHF's retningslinjer for prosjektbeskrivelser.
- Be om avklaringer før og under evalueringen.
- Avlyse konkurransen eller endre de(n) økonomiske rammen(e) for tilskudd dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved bortfall av forventet/budsjettert inntekt eller andre forhold som ikke gjør det mulig å yte det planlagte tilskudd innenfor vedtatte investeringsrammer.
- Foreta ny utlysning.
- Forespørre søkere om å samarbeide om prosjektgjennomføringen hvis det er viktig for den totale prosjektkvaliteten.
- Bruke eksternt kompetanse ved evaluering av prosjektbeskrivelser.

Behandling av søknader

- Søknaden gjennomgås av FHF for å avklare om de er i tråd med målsettingen for utlysningen og oppfyller de formelle krav som er satt.
- Prosjektbeskrivelsene rangeres av FHF basert på score på evalueringskriteriene.
- En innstilling lages og besluttes av FHF ut fra en totalvurdering av kriteriene.
- Søkere som besluttes tildelt støtte, kontaktes. Forutsetninger for tilsagn presenteres og valgt miljø får en frist til å akseptere/avslå å delta i videre løp. NB! Tilsagn gis ikke på dette stadiet.
- FHF gir tilsagn til valgt søker. FHF's gjeldende Standardvilkår på tilsagnstidspunktet vil legges til grunn (Vedlegg 1).
- Etter at endelig beslutning om tildeling av prosjekt er tatt, vil alle søkere bli varslet om utfall.

Vedlegg

1. FHF's standardvilkår
2. Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt
3. Mandat for referansegrupper i FHF

Dokumentene finnes her: [prosjektdokumenter](#)